

fiativa particulară a cîte unui interpret. Petru Ciubotaru, de pildă, își dorește foarte mult comedia «à l'italienne»: Domenico Soriano al său e un aventurier tomatnic zbătîndu-se între ridicolul de situație și nostalgia unui trecut de perfect libertinaj; tonurile lui sînt adecvate, ritmurile sînt alerte, gestică amplă. Din păcate, toate acestea nu sînt prea mult, actorul intrînd în ritmul și în tonalitatea generală de calm domestic, creată de ceilalți. La fel se întîmplă cu cei trei interpreți ai fiilor Filumenei: Ion Sapdaru, Teodor Corban și Adrian Păduraru, care la prima intrare în scenă aduc un aer proaspăt și cîteva note personale de umor, fiind însă repede înghițiți de cenușii ansamblului. Rămîne, totuși, ca o foarte reușită schiță de caracter, propunerea originală a lui Adrian Păduraru (Umberto), ca și aceea a lui Dan Aciobăniței (Nocella) — două apariții pasagere care, împreună cu prima parte a evoluției lui Petru Ciubotaru, ar fi singurele de reținut ca sugestii pentru ceea ce ar fi trebuit și ar fi putut să fie spectacolul.

Celelalte roluri — Rosalia, Alfredo Amoroso, Lucia — sînt de rutină în text, și așa rămîn și în spectacol.

În principiu, nu avem nimic împotriva folosirii unor actrițe-corp ansamblu în roluri cu anume pondere. În cazul de față, Carmen Moruz a fost distribuită în Diana, fetișcana cu care dorește să se căsătorească tomatnicul Domenico; personajul produce niște situații conflictuale care sînt însă ratate pentru că interpreta face față rolului doar cu fizicul ei frumos. Teatrul avea cel puțin două «actrițe-actrițe» care puteau fi distribuite. De ce n-au fost, rămîne secretul lui Polichinelle. Experiența pe care colectivul ieșean a încercat-o cu regizorul Eugen Mercus rămîne nereușită.

■ ȘTEFAN OPREA

CULTUL MINORILOR

DAS VIERMÄDELHAUS (CASA CU PATRU FETE) de Ion Atlas (după o idee de J. Bersan). Traducere de Hans Lengenfelder ● **TEATRUL GERMAN DE STAT DIN TIMIȘOARA** ● Data premierei: 18 ianuarie 1992 ● Regia: Diogene V. Bihoi ● Scenografia: Traian Zamfirescu ● Ilustrația muzicală: Adrian Ilica ● Distribuția: Isolde Cobeț (Mioara), Claudiu Tăran-Wittrich (Mircea), Tatiana Sessler-Pălie (Doina), Diane Calincof (Sanda), Ildiko Jarcsek-Zamfirescu (Mama), Karina Reitsch (Micșunița).

O ușoară deconcertare provoacă noua opțiune repertorială a Teatrului German de Stat din Timișoara. Problema e una de geografie literară, dar nu pentru că autorul, Ion Atlas, se revendică și de la literatura română, și de la cea israeliană, ci pentru că, cele două literaturi negrăbindu-se să-l revendice, dramaturgul rămîne deocamdată un rezident pe «plana mediocrilor». O dovedește prin

această comedioară de situații (previzibile), veritabilă galerie de clișee caracteriale, caz de excepție de la subtilitatea umorului evreiesc, simplă localizare într-un București post-puritan, care apare ca mic paradis al (vai, doar) vorbirii despre sex.

Dar nu tot ce e amendabil pentru teatru e interzis oamenilor de teatru. În ceea ce-l privește pe regizorul spectacolului, el are dreptul să facă o asemenea opțiune. Nonconformist de vocație, colecționar de licențe universitare care și-a sacrificat destinul social pe altarul risipirilor orale, Diogene Bihoi are o mare simpatie pentru toți perifericii acestei lumi, chiar atunci cînd marginalizarea e de natură estetică. Or, în casa labirintică a artelor, frecventarea asiduă a minorilor poate metamorfoza frivolul de primă instanță într-un major(dom) al expresiei artistice. (Cum îl mai exasperau pe Noica, spre exemplu, lecturile lui Cioran din micii secunzi ai literaturii și filosofiei!)

În *Casa cu patru fete* se ridică la pătrat

situația din spectacolul *Două surori*: pres-tidigație regizorală pe un text pitic. Și de astă dată regizorul vrea, și adeseori reușește, să facă, din viciele scriiturii, virtuți scenice. Vidul textual e «dislocat» printr-o bogată inventică a gag-ului, iar mortificarea personajelor în clișee e speculată prin caricaturile scenice grotești. Ultima soluție încerca să camufleze, fără a izbuti însă, lipsa supărătoare de profesionalism a trupei. Două remarcabile excepții de la deprofesionalizare: Isolde Cobeț și Ildiko Jarcsek-Zamfirescu. «Restul e tăcere», pentru că celelalte interpretări actoricești, ca și scenografia spectacolului, nu se ridică măcar pînă la demnitatea eșecului.

Tolerînd cultul minorilor, pe care în secret îl practicăm cu toții, așteptăm înfilirea cu Textul atît a regizorului, care vădește talent, cît și a teatrului de tradiție, care are datoria să renască, cel puțin pentru a muri frumos, care moarte ne încapăpînăm să sperăm că nu se va întimpla.

■ SABIN POPESCU

FĂRĂ RISCURI

PLICUL (LA VREMURI NOI, OAMENI NOI) de Liviu Rebreanu ● **TEATRUL BACOVIA DIN BACĂU** ● Data premierei: 24 noiembrie 1991 ● Regia: Cornel Popa ● Decorul: Theodor Anghel ● Costumele: Victor Crețulescu ● Distribuția: Florin Crăciunescu (Jean Arzăreanu), Ioana Ene (Victoria), Livius Rus (Tufor Popescu), Dinu Cezar (Nicolae Flancu), Viorel Baltag (Constantin Hurmuz), Florin Zăncescu (Gheorghe Galan), Gheorghe Doroftei (Haralamb Mintă), Dinu Apetrei (A. Albeanu), Florin Gheuca (Ion Taman), Despina Prisăcaru (Văduva), Narcis Serghiev (Aprodul), Florina Mitu, Codrina Călinescu (Servitoarea).

Dacă Rebreanu este, indiscutabil, un mare prozator, el nu este, așijderea, un mare dramaturg. *Plicul* (1923), singura lui piesă încheiată și reprezentabilă, e mai degrabă o novelă satirică în formă teatrală decît o scriere dramatică propriu-zisă. Dialogul folosește în primul rînd la descrierea și explicarea situațiilor, a întîmplărilor și abia în ultimul rînd la individualizarea personajelor, a căror evoluție se supune, și ea, mai întîi necesităților desfășurării epice. De aceea, comparația (de mulți frecventată) cu dramaturgia carăgialiană (în speță, cu *O scrisoare pierdută*) nu poate avea în vedere decît o oarecare similitudine a problematicii (moravurile corupte ale «aleșilor poporului» dintr-o urbe provincială); nicidecum niveluri mai

Viorel Baltag, Gheorghe Doroftei, Florin Crăciunescu și Dinu Cezar

profunde. Alegerea unei asemenea piese spre montare își găsește îndreptățirea în faptul că ea oferă partituri destul de ample unui număr mare de actori; despre vreo «restituire» nu mai poate fi vorba acum (aceasta s-a produs deja), și nici despre mult clamata «actualitate a clasicilor» ce trebuie mereu demonstrată publicului de azi. Nu e cazul, așadar, ca Teatrul Bacovia să-și facă un titlu de glorie din înscrierea **Plicului** în repertoriul său, după cum nu era deloc indispensabil efortul regizorului Cornel Popa de a compila, din feluritele variante ale piesei (lăsate deoparte de Rebreanu însuși, din motive asupra cărora ar fi hazardat să se pronunțe cineva după 70 de ani), un text «inedit». Așa cum se prezintă, acest text de spectacol are lungimi neinspirate, fără a contribui cu nimic la nuanțarea caracterelor sau la epurarea conflictului de amănunte nesemnificative; dimpotrivă, am zice. Altminteri, regizorul s-a preocupat de îndrumarea interpreților pe coordonatele devenite tradiționale în ce privește comedia de moravuri autohtonă: joc realist în discretă complicitate cu publicul, gaguri când mai piperate, când mai nesărate ș.a.m.d. Toți actorii evoluează corect, nimeni nu iese din rînduri în bine ori în rău, nu se produc surprize de nici un fel. Este, desigur, un mod lipsit de riscuri de a face teatru. Se mulțumesc, oare, actorii băcăuani cu atît?

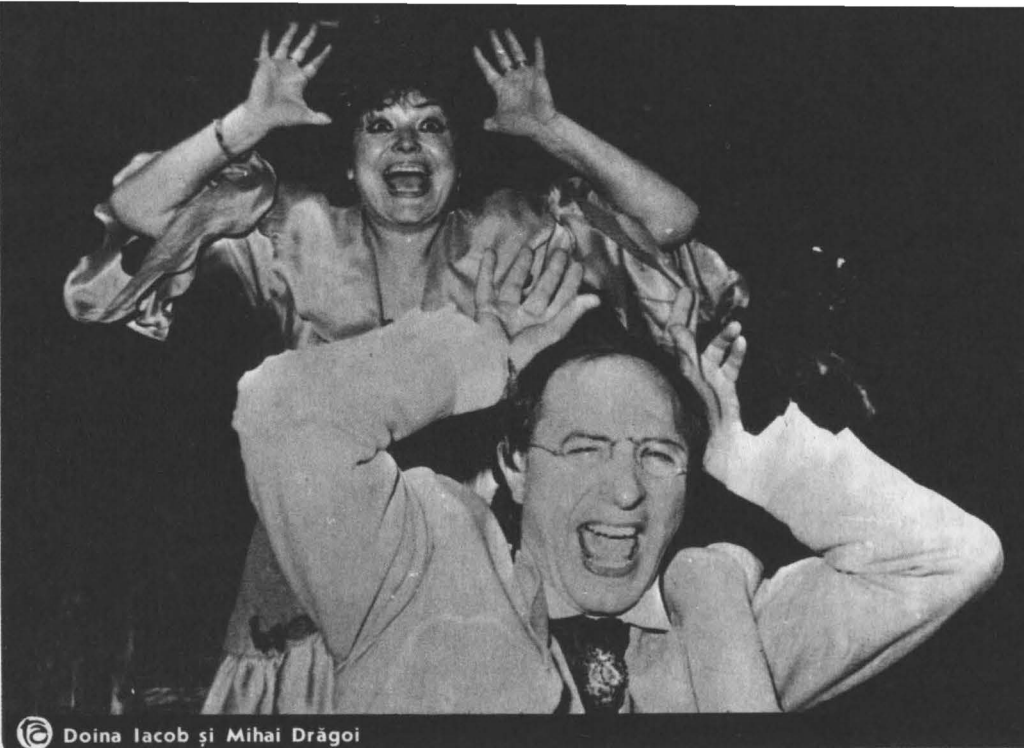
■ ALICE GEORGESCU

TICHIE DE MĂRGĂRITAR

TICHIA CU CLOPOȚEI de Luigi Pirandello • **TEATRUL BACOVIA DIN BACĂU** • Data premierei: 20 octombrie 1991 • Regia: Dan Alecsandrescu • Scenografia: Clara Labancz • Distribuția: Mihai Drăgoi (Ciampa), Doina Iacob (Beatrice), Ligia Dumitrescu (Assunta), Florin Zăncescu (Fili), Gheorghe Doroffei (Spano), Constanța Zmeu (Saracena), Despina Prisăcaru (Fana), Dana Olariu (Nina Ciampa).

De unde a dedus regizorul Dan Alecsandrescu că dramaturgia pirandelliană s-ar afla la limita comediei bufe e greu de aflat. Dar, fie și așa, nimic nu ne-ar fi împiedicat să primim propunerea regizorală a domniei sale, dacă ea s-ar fi susținut și legitimat prin spectacol. Când însă spectacolul face uz și abuz de precaritatea unor mijloace (pseudo) artistice, care «pun în valoare» o biată sărăcie de gând, nu-ți rămîne decît să te-ntrebi: dacă era vorba doar de a face lumea să rîdă cu orice preț, de ce trebuia aleasă neapărat o piesă de Pirandello și de ce tocmai **Tichia cu clopoței**? Doar așa, ca să devină — în context scenic băcăuan — tichie de mărgăritar?

Cu o excepție notabilă — aceea a lui Mihai Drăgoi, în funcționarul Ciampa, singurul care joacă într-o piesă de Pirandello

© Doina Iacob și Mihai Drăgoi

și își compune rolul nuanțat și credibil — actorii sînt preocupați (și par a fi fost îndrumați) să joace cît mai gros și cît mai hazos posibil, mizînd pe efecte exterioare a căror stridență e greu de descris. Sigur că ei reprezintă «lumea» cu care Ciampa intră în conflict, dar departajarea astfel produsă riscă să iasă din zona artisticului. De unde, pe de o parte, insatisfacția noastră, iar pe de alta, regretul că trupa trece pe lângă șansa de a realiza un spectacol cel puțin onorabil, spectacol pentru care nu i-ar fi lipsit disponibilitățile actoricești. Ele se irosesc însă la nivelul comediei bufe, debitarea textului într-un limbaj teatral evident impropriu făcînd de nerecunoscut nu numai semnătura regizorală, ci și pe aceea a autorului piesei.

Cît despre scenografia Clarei Labancz,

nelipsită de interes, în ciuda faptului că restrînge prea mult posibilitățile de mișcare ale actorilor, ea ar fi putut fi totuși mai bine folosită, dacă regizorul și-ar fi amintit, de pildă, că nu e obligatoriu să aibă în scenă aceeași lumină «albă» de la început pînă la sfîrșit. Să vedem oare și aici acea lumină «crudă», violent «demascatoare» și deci neapărat «caricaturală» ce ar fi vrut s-o proiecteze asupra rătăcii și rapacității cu care se confruntă omul pirandellian? Sau, pur și simplu, aflat mereu între (cîte) două montări, de la un capăt la altul al țării, să nu mai fi avut omul timp și pentru fleacul ăsta de ecleraj? Căci regizorul, de salvat, oricum nu mai putea salva nimic!

■ VICTOR PARHON

PLAY STRINDBERG LA BACĂU

PLAY STRINDBERG de Friedrich Dürrenmatt. Traducere: Nicolae Reiter • **TEATRUL BACOVIA DIN BACĂU** • Data premierei: 22 decembrie 1991 • Regia și decorul: Dumitru Lazăr-Fulga • Costumele: Cristina Prisăcaru • Distribuția: Constanța Zmeu (Alice), Stelian Preda (Edgar), Mihai Drăgoi (Kurt).

Îl putem cere unui regizor, mai ales atunci cînd e tînăr și lucrează mai mult în provincie, să-și limiteze strict opțiunile repertoriale la potențialul trupei? Credem că nu și că nici n-ar fi bine. Pentru că nici regizorul, nici trupa nu pot crește decît propunîndu-și, de la un spectacol la altul, sarcini artistice cu un grad de dificultate sensibil sporit. Dar o corelație tot trebuie să existe. Nici un regizor serios nu-și pune în aplicare proiectele repertoriale independent de trupă. Mult mai logică e tendința actuală, de constituire a trupei în funcție de proiectele regizorale, pentru care actorii se prezintă la «audii», dînd astfel concursuri pentru obține-

rea fiecărui rol. Deocamdată însă regizorii care lucrează în Teatrele de Stat din provincie sînt departe de a fi într-o atare situație. Vrînd-nevrînd, ei trebuie să-și adapteze proiectele la posibilitățile trupei, ignorarea acestora periclitînd însăși realizarea proiectelor ca atare. Simpla ambiție de «a pune» un Brecht la Satu Mare sau de «a face» un Dürrenmatt la Bacău riscă să aibă, din start, puține șanse de viabilitate scenică. Cînd distribuțiile pieselor sînt mai puțin numeroase, șansele par, ce-i drept, să fie mai mari. Ceea ce nu înseamnă că și sînt. Căci distribuțiile restrînse presupun îndeobște creșterea gradului de dificultate al fiecărui rol, solicitînd o virtuozitate profesională pe care nu foarte mulți actori pot s-o atingă. Ca dovadă că lucrurile stau chiar așa și nu altfel, avem acest **Play Strindberg** la Bacău, în regia lui Dumitru Lazăr-Fulga, spectacol căruia ne este foarte greu să-i găsim motivațiile. Chiar dacă piesa are numai trei personaje, nici unul dintre cei trei actori nu era indicat, în mod special, pentru aceste roluri. Mai mult decît